

نارسایی حاد کلیه چیست و به چه علت رخ می‌دهد؟

کلیه‌ها اندام‌های لوبیایی شکلی هستند که نزدیک به قسمت پشت بدن و درست بالای کمر قرار دارند. هر کلیه حدوداً به اندازه یک مشت بسته است. داخل هر کلیه، خون از فیلترهای ریزی به نام نفرون عبور می‌کند. حدود یک میلیون از این واحدهای فیلترکننده کوچک در هر کلیه وجود دارد. نفرون‌ها این امکان را برای کلیه‌های سالم فراهم می‌کنند که ذخیره خونی بدن را هر دو دقیقه یک بار فیلتر کنند. کلیه‌ها اعمال متعدد مهمی را انجام می‌دهند:

تنظیم آب بدن: بدن برای عملکرد درست باید میزان کافی آب داشته باشد. کلیه‌ها آب اضافی را از بدن خارج می‌کنند یا در زمان نیاز بیشتر بدن به آب آن را نگه می‌دارند.

تولید هورمون: این هورمون‌ها در جریان خون هستند و فشار خون را تنظیم می‌کنند، سلول‌های قرمز خون را می‌سازند و کلسیم را از روده جذب می‌کنند. **کلیه‌های سالم مواد زائد را دفع می‌کنند:**

مواد معدنی همچون پتاسیم و سدیم برای عملکرد مناسب سلول‌های بدن لازم‌اند. این مواد معدنی باید در مقدار معینی حفظ شوند بنابراین کلیه‌ها مقادیر اضافی را از طریق ادرار دفع می‌کنند. کلسیم و فسفر، مواد معدنی مهم مورد نیاز برای ساخت استخوان می‌باشند که به وسیله کلیه‌ها تنظیم می‌شود. اوره نیز از جمله موادی می‌باشند که باید به وسیله کلیه‌ها از بدن دفع شوند.

نارسایی کلیه به ناتوانی کلیه‌ها در دفع مواد زائد بدن گفته می‌شود. این نارسایی به دو نوع مزمن و حاد تقسیم می‌شود. اگر کلیه‌ها به صورت ناگهانی از کار بیفتند، مثلاً فردی در اثر تصادف یا حادثه، خون زیادی از دست بدهد، به نارسایی حاد مبتلا می‌شود. از دست دادن خون، میزان کارکرد خون کلیه را که عضوی پر خون است، به خطر می‌اندازد و باعث می‌شود در مدت کوتاهی از کار بیفتد و نارسایی حاد ایجاد شود. از دیگر علل نارسایی حاد کلیه می‌توان به عفونت کلیه، سنگهای کلیه، تومور کلیه، کیستهای کلیه و مسمومیت با داروها اشاره کرد. کودکانی که با اسهال حاد مقدار زیادی آب بدن را از دست بدهند نیز ممکن است دچار نارسایی حاد کلیوی شوند.

علایم:

- کاهش ادرار
- ورم اندام‌ها، پف کردن صورت و اطراف چشم‌ها به علت جمع شدن آب اضافی در بدن
- ضعف و بی حالی
- خشک شدن دهان
- خارش پوست
- کاهش اشتها
- تهوع و استفراغ
- کرختی و گزگز ساق پا
- تنفس با بوی بد

نارسایی کلیه چگونه تشخیص داده می‌شود؟

پزشک با سؤالاتی که از شما می‌پرسد و با معاینات و برخی اقدامات تشخیصی دیگر مانند آزمایش خون

و ادرار و نمونه‌برداری از کلیه‌ها بیماری را تشخیص می‌دهد. همچنین پزشک به کمک رادیوگرافی و سونوگرافی می‌تواند اندازه کلیه را تشخیص دهد و از این طریق به بیماری پی ببرد.

درمان:

درمان نارسایی کلیه به علت ایجاد آن بستگی دارد.

— متوقف کردن خونریزی در صورتیکه خونریزی عامل ایجاد آن باشد

— قطع دارو در صورتیکه مصرف دارو باعث آن باشد

— از بین بردن عواملی که باعث مسدود شدن راه ادرار می‌شود مانند بزرگ شدن غده پروستات یا سنگ مجرای ادرار

— **دیالیز:** در بسیاری از بیماران روش‌های مصنوعی تصفیه خون مانند دیالیز می‌تواند طول عمر و کیفیت زندگی این بیماران را بهبود بخشد. از طریق دیالیز آب و مواد زائد از بدن خارج می‌شوند و ممکن است بعد از ۶ هفته یا بیشتر کلیه‌ها دوباره به کار بیفتند که در این حالت دیالیز قطع می‌شود. اما گاهی کلیه‌ها دیگر بهبود نمی‌یابند که در این حالت بیمار نیاز به دیالیز دائمی یا پیوند کلیه دارد.

— **داروهای ادرار آور** مانند فروزماید برای دفع آب اضافی بدن

— **داروهای کاهشنده فشار خون:** انواع زیادی از داروهای فشار خون وجود دارد که هر کدام به صورت متفاوت عمل می‌کنند. عملکرد و نحوه استفاده و عوارض احتمالی دارو را با توجه به اینکه کدام دارو برای شما شروع شده است از پزشک یا پرستار خود توضیح بخواهید.

کلسیم: این دارو برای تقویت استخوان توسط پزشک تجویز می‌شود.

رژیم غذایی مناسب: افرادی که نارسایی کلیه دارند، باید از رژیم غذایی خاصی پیروی کنند. مصرف نمک در این شرایط باید کم شود و غذاهای کم‌پروتئین و کم‌چرب مورد استفاده قرار گیرد.

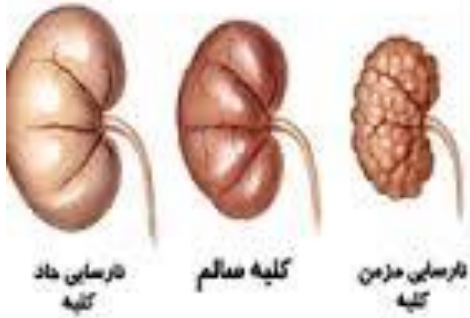

دانش

مرکز آموزشی درمانی نمازی

واحد آموزش ضمن خدمت

ه ؟ حاد کل ؟؟ نارسا

PT-HO-106

گردآورنده کارشناس ارشد پرستاری ؟؟ ه زهرا ؟ سم

بازبینی: اشرف معمار (زاده کارشناس ارشد NICU)

استاد علم: پاک فطرت فوق تخصص کل ؟ دکتر مر

۱۳۹۵

• در صورت مصرف هر داروی گیاهی به پزشک مراجعه شود.

• سیگار کشیدن را ترک نمایید.

• به دلیل کم خونی برای جلوگیری از خونریزی از

مسواک نرم استفاده کنید و با دقت و به آرامی

مسواک بزنید. از انجام فعالیت‌های خطرناک مثل

ورزش‌های پربرخورد و تهاجمی اجتناب کنید.

• برای کاهش خارش پوست از لباسهای نخی

استفاده کنید

• برچسب مواد غذایی را از نظر میزان سدیم و

نمک بررسی کنید.

• استفاده از سبزی‌های معطر به جای نمک برای

خوش طعم کردن غذا

• جهت کاهش بی‌اشتهایی و احساس تهوع قبل

از غذا مسواک بزنید.

• غذاها را در دفعات مکرر و حجم کم مصرف

کنید.

• برای جلوگیری از بی‌بوست بعد از بیدار شدن از

خواب نوشیدنی گرم بنوشد و برنامه منظمی برای

دفع داشته باشید.

• منابع

- 1-MD Consult accessed on:
<http://www.mdconsult.com/das/patient/1386633854/10084/38742.html> Smeltzer,S. & Bar,B. (2010)
- 2.Brunner & Suddarth's Text book of Medical Surgical Nursing. 12th ed. Lippincott Williams &Wilkins

غذای مصرفی این افراد باید بیشتر گیاهی باشد . در افرادی که نارسایی شدید کلیه دارند، پتاسیم خون بالا خواهد رفت که بسیار خطرناک است. به همین دلیل این افراد باید از خوردن سبزی و میوه حاوی مقدار زیاد پتاسیم مانند موز و سیب‌زمینی اجتناب کنند. در این شرایط بهتر است با کارشناس تغذیه مشورت کنید.

توجه داشته باشید:

• روزانه خود را وزن کنید و مقدار ادرار و مقدار

مایعات مصرفی خود را

یادداشت کنید و به پزشک خود

اعلام کنید.

• مصرف مایعات را محدود

کنید و به علایم افزایش مایعات

بدن مانند تغییر بینایی، سردرد، ورم و تشنج توجه

کنید.

• می‌توانید جهت رفع تشنگی از مکیدن آب

نبات: بستنی چوبی یا تکه‌های یخ ساخته شده با

اسانس میوه جهت مصرف حجم کم مایعات استفاده

کنید

• افزایش فعالیت در حد تحمل جهت افزایش

راحتی و اشتها

• در صورت داشتن تهوع و استفراغ، تب، لرز و

اسهال، خلط در سرفه و سوزش ادرار به پزشک

مراجعه کنید.

• بهداشت دهان و دندان را رعایت نمایید.

• بدون تجویز پزشک دارو مصرف نکنید

